

Vyskúšajte si, ako žili naši urodzení páni

Kaštiele a záruky

Kedysi boli sídlami aristokratov, po rokoch väčšina z nich slúži ako múzeum. Komu ale návšteva nestačí na to, aby sa žil do čias minulých, nech sa v nich ubytuje. Môže spať a hodovať ako v stredoveku!

Trináste a štrnásťe storočie poznačilo Slovensko aj po architektonickej stránke. Podľa historikov si vtedy panstvo postavilo takmer dvesto hradov. O približne dvesto rokov neskôr zas boli v kurze kaštiele, ktorých máme približne päťsto. Nie všetky sú zachované a prístupné pre verejnosť. Navštívte s nami tie, v ktorých zub času dostal nový glanc. *Michaela Nová*

Malované vitrážové okná kultúrnej pamiatky zaujmú návštevníkov už z diaľky.

Beladice

Galéria pod holým nebom

Prvými majiteľmi kaštieľa neďaleko Nitry bola rodina Jesenských. Za viac ako stodvadsať rokov sídlo vystriedalo niekoľko majiteľov, až sa z neho neskôr stala základná škola či základňa pre pamiatkarov. Posledných dvadsať rokov ho turisti nielen navštevujú, ale v ňom aj prespávajú. Atmosféru rodinného krbu im pripomína práve ten pôvodný v podobe príborníka, ktorý sa nápadne podobá na obdobie renesancie.

Romantický nádych mu zas dávajú vitrážové okná. Staré časy dýchajú aj na poschodí, kde v jednom zo salónikov je pôvodný drevený strop. Prechádzka parkom pripomína galériu pod holým nebom. V národnej kultúrnej pamiatke svoje keramické diela totiž kedysi tvorili viac ako päťdesiat umelci z dvadsiatich dvoch krajín. Väčšie i menšie výtvary zdobia nielen park počas celého roka, ale aj interiér kaštieľa.

Gbelany Život zemepánov Nyáriovcov

Dom s tridsiatimi izbami je obklopený rozľahlým anglickým parkom.

Villa Belene – tak sa kedysi volala obec Gbelany, ktorú si za svoj domov vybrali v polovici devätnásteho storočia Nyáriovci. Za múr-

mi dvestošesťdesiat rokov starého barokového kaštieľa sa ženy cítia ako princezné a muži ako zemepáni. Pravda je ale taká, že okrem lipové-

ho zábradlia, kameného portálu a erbu jednej z rodín nie je vnútri nič pôvodné. Majitelia sa ho ale na základe pôvodných fotografií snažili zariadiť tak, aby sa s kúskom fantázie návštevníci vrátili do čias minulých. Ani dominantná vstupná brána nie je starožitná, ale zato vyrobená z dvestošesťdesiat rokov starého smrekového dreva. Pri prehliadke históriu cítit na každom kroku.

Napríklad aj v polovnickom salóniku a knižnici. Nielen hotelových návštevníkov láka fotogenická vežička.

Pri peknom počasí vidieť z kopca, na ktorom zámok stojí, pätnásť okolitých dedín a vrcholky Vysokých Tatier.

Halič Nájdete tajnú chodbu?

Niekdajšie sídlo Forgáčovcov je len osem kilometrov od Lučenca. Ide o kraj bohatý na hrady a kostoly, s ktorými sa spájajú dejiny Slovenska a historického Uhorska. S každým šľachtickým sídlom sa viaže aspoň jedna legenda, a preto Haličský zámok nie je výnimkou. Vypočujete si príbeh o rytierovi Imrichovi, ktorý bol majiteľom Divínskeho hradu. Zamiloval sa do Anny, manželky Žigmunda Forgáča, ktorú uniesol do svojho sídla. Manžel ju vyslobodil tajnou chodbou, ktorá spája oba historické skvosty. Vraj existuje dodnes. Využívali ju aj tajní poslovia a viedla ňou kanalizácia. V regióne Novohrad ide o prepojenie súčasnosti s minulosťou. Zámok upúta okoloidúcich už z diaľky. Môže za to ručne vyrezávaná baroková dubová brána vytvorená podľa pôvodnej šablóny. Návštevníci sa v niekdajšej stredovekej hradnej pevnosti najdlhšie zdržiavajú v župnej sieni. Interiér okrem rokokových kachlí zdobia aj portréty panovníkov. Ich príbeh sa každý dozvie počas takmer hodiny dlhej prehliadky.

Hermanovce Kaštieľ ako dôkaz lásky

Poznáte indický príbeh veľkej lásky kráľa Šáhdžahána a jeho manželky Mumtáz? Keďže krásna žena pri pôrode ich štrnásteho potomka zomrela, maharadža jej dal na znak svojej náklonnosti postaviť megalomanskú pevnosť Tadž Mahal. Podobná

udalosť sa stala aj na východnom Slovensku v obci Hermanovce. Cisársky komisár František Péchy svoje úprimné city k dcére bardejovského zemana Barbore dokázal postavením kaštieľa na kopci, v ktorom aj žili. Manželka sa zas svojmu milému odvdčila

tým, že v obci dala postaviť kostol. Ukrýva v sebe skvost – oltár z dielne Majstra Pavla z Levoče. Približne o šesťdesiat rokov neskôr krásu historickej budovy zdvojnásobil anglický park s francúzskou záhradou. Trojhektárový pozemok ale nie je len plný zelene. Spes- truje ho aj takzvaný Lovecký dom. Kto sa chce stretnúť s pokračovateľkou rodu Péchy, je na správnej adrese. Klára Szakall von Losoncz je vnučkou posledných majiteľov. Hostom neraz rozpráva zaujímavé historicky, ktoré si pamätá od starých rodičov ako dieťa.

Historická stavba ako jediná zo Slovenska sa dostala do sedmičky najromantickejších hotelov Európy.

MUSÍTE ZAŽIŤ

► Štyridsať jeden drevených chrámov prešovského regiónu je na jednom mieste. V obci Lutina je miniskopce. Presné repliky originálov sú doplnené o popis so stručnou históriou.

► Rajom cudzokrajných drevín a kvetín je arborétum Mlyňany. Vďaka nemu sa zviditeľnila aj obec Vieska nad Žitavou, v ktorej sa nachádza. Ide o najväčšie arborétum v strednej Európe.

KRÁSA DO SKALY ZAKLIATA

Za úzke prírodné miesto v severovýchodnej časti Braniska môže **Lačnovský potok, ktorý ju vyhlbil**. Spestrujú ju rôzne **skalné útvary. Medzi najfotografovanejšie patrí Kamenná baba alebo Mojžišov stĺp** vysoký zhruba šesťdesiat metrov.

V okolí kostolika odkryli archeológovia takmer štyristo hrobov z 11. a 17. storočia.

KOSTOL NA STRÁŽI AJ S POKLADOM Románska stavba z lomového kameňa stojí na kopci nad **Drážovcami**. V okolí **Kostola sv. Michala Archanjela** boli po druhej svetovej vojne odkryté hroby plné mincí a odevov. Dnes je miesto najmä cieľom romantických prechádzok.

HRUŠOVSKÝ HRAD STÁLE LÁKA

Hrad nad **Topoľčiankami** bol kedysi súčasťou **panstva Matúša Čáka**. Zatiaľ čo kedysi bol dôležitým bodom na **pohraní Požitavia a Horného Ponitria**, v súčasnosti chátra. Napriek tomu má svoje čaro v ktoromkoľvek ročnom období.

TURISTIKA VO VRÁTNEJ DOLINE

Počas prvej svetovej vojny do nej chodievali **najmä drevorubači a botanici**, dnes je **Vrátna dolina** obľúbeným miestom pre milovníkov prechádzok. Nároční i ležérni **turisti majú na výber z desiatok chodníkov** v Dolných, Horných alebo Nových Dierach.

AKO ŽIJÚ ZUBRY NA SLOVENSKU

Najväčšie európske cicavce žijú desať kilometrov od **Topoľčianok**. **Zubria zvernica Lovce** má výbeh pre dvanásť z nich. V rámci prechádzky **po vyše dvojkilometrovom náučnom chodníku** sa návštevníci dozvedia o týchto zvieratách všetko podstatné.

Doteraz vo zvernici odchovali viac ako 120 zubrov.